

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Sistematičen pregled najvažnejših določeb na polju ljudskega šolstva.

(Konec.)

Na podlagi komisijskega zapisnika in temu zapisniku priloženih spisov razsodijo šolske oblasti, ali so izpolnjeni zakoniti pogoji za ustanovitev javne ljudske šole ali ne, ali z drugimi besedami: ali se more ustanoviti v konkretnem slučaju javna ljudska šola ali ne. — Komisijski obravnavi in komisijskemu zapisniku moramo vpricho navedenega torej pripisovati veliko važnost. Radi tega je potrebno, da se zastopniki občine vsikdar polnoštevilno udeležijo obravnave, ter da posežejo aktivno v razpravo, in da ne igrajo samo vloge tihega poslušalca. Zastopniki občine morajo pri obravnavi prijaviti svoje ugovore in pomisleke. Zahtevati morajo potrebna pojasnila ter paziti, da se vse za ustanovitev šole merodajne okolščine vsestransko razjasnijo in nepobitno ugotove. Dalje morajo zastopniki občine skrbeti, da se njihovi ugovori in pomisleki zapišejo v komisijskem zapisniku ter da se vsi za ustanovitev šole merodajni momenti zabeležijo, kakor so se pri obravnavi ugotovili. Naravno je, da morajo zastopniki občine v to svrhu prebrati zapisnik, predno ga potrdi s svojim podpisom ter da se mora v to svrhu komisijski zapisnik sestaviti v onem jeziku, ki je zastopnikom občine umljiv.

Komisijsko obravnavo razpiše in vodi okrajni šolski svet.

Kompetentna oblast, ki razsodi, ali se mora v konkretnem slučaju ustanoviti javna ljudska šola, je deželna šolska oblast. Proti razsodbam deželne šolske oblasti se je možno še pritožiti na naučno ministrstvo in potem še eventualno na upravno sodišče.

* * *

Za vsako javno ljudsko šolo se mora hkrati, ko se jo ustanovi, določiti njen okoliš, to se pravi: vsaki šoli se morajo odkazati vasi, sela, hiše, katerim naj

služi. Všolajo se samo posamezni krajevni deli, ne pa posamezne fizične osebe. Vasi, sela, ozir. posamezne hiše, ki spadajo k eni šoli, zovemo skupno: „šolska občina“. Všolanje ima namen, določiti one kraje, katerim naj posamezna šola služi. Šoloobveznim otrokom, ki stanujejo v šolskem okolišu, se na ta način postavno zasigura sprejem in obisk ljudske šole. Posledica všolanja je, da se šoloobveznim otrokom, ki bivajo v šolskem okolišu, postavno ne sme zabraniti sprejema v ljudsko šolo, ter da se sme otroke, ki stanujejo izven okoliša, le v tem slučaju sprejeti, če šola ni prenapolnjena.

Za meje šolskih občin se vzamejo običajno meje posameznih krajevnih, ozir. na Kranjskem tudi meje takozvanih podobčin.

V svrhu olajšanja šolskega obiska pa se sme posamezne občinske dele priklopiti tudi šoli sosedne krajevne občine. Tako se često dogaja, da tvorijo „šolsko občino“ krajevni deli različnih političnih občin. Pri določitvi šolskega okoliša odločujejo v prvi vrsti krajevne razmere in umestnostni oziri. Šolskim oblastem se pri določitvi šolskih okolišev ni treba tesno držati mej krajevnih občin, temveč smejo po svojem prostem izprevidu postopati v slučajih, v katerih je drugačna krajevna opredelitev umestnejša in pripravnejša.

* * *

Šolske oblasti, ki jim je poverjeno izvrševanje šolskih zakonov, morajo skrbeti, da se brez odloga ustanove potrebne ljudske šole, kjer jih še ni, ter da se obstoječim šolam osigura trden in vspešen obstanek. Pri ustanavljanju javnih ljudskih šol se morajo se ve šolske oblasti ozirati tudi na finančne razmere vzdrževalcev šole ter morajo vedno vpoštevati, da se konkurenčnim činiteljem ne sme naložiti bremena, ki bi ga ne zmogli, ali ki bi jih preveč občutno obtežilo. V manjših revnih krajih se torej ne bo moglo kratkomalo zaukazati ustanovitve šole, če tudi bi bila še tako opr-

vičena, ker bi se s tem vdeležence preveč občutno obremenilo. V takih krajih se bode temveč moralo poskrbeti, da se za ustanovitev šole potrebna denarna svota polagoma nabere. Določilo se bo n. pr. da morajo občine skozi vrsto let vsako leto gotovo svoto nabrati in to svoto plodonosno naložiti. Ko se potem na ta način nabere potrebni kapital, se še le oživo-tvori ljudska šola. Pri ustanavljanju ljudskih šol se moramo torej vedno tudi ozirati na finančno moč konkurenčnih faktorjev, to je onih činiteljev, ki morajo skrbeti za nastanitev in vzdrževanje šole.

* * *

Ljudske šole, ki ne spadajo med potrebne šole, to je med one, ki se morajo po zakonu ustanoviti, nazivljemo „nepotrebne“, „umestnostne“ šole. Ustanovitev takih šol je vobče prepuščena prosti volji občine. Kakor smo že opetovano povdarjali, se namreč občin ne more nikakor prisiliti, da prispevajo k stroškom za take šole, ki jih zakon ne zahteva. Samo ob sebi je torej umevno, da odločuje glede ustanovitve nepotrebnišol v prvi vrsti prosta volja občin, če tudi se za ustanovitev takih šol zahteva tudi privoljenje deželne šolske oblasti. Šolske oblasti torej nikdar ne bodo mogle proti volji občine odrediti ustanovitve javne ljudske šole, ki je po zakonu ni smatrati za potrebno. Nasprotno pa šolske oblasti brez važnih razlogov ne bodo ovirale ustanovitve nepotrebnišol, ako bodo občine prostovoljno prevzele vse stroške, ki so v zvezi z ustanovitvijo in vzdrževanjem šole.

Le v enem slučaju bodo morale šolske oblasti zabraniti ustanovitev nepotrebne šole, in sicer tedaj, če bi ustanovitev nepotrebne šole škodovala uredbi in vspešnemu obstanku potrebnih šol, kajti v prvi vrsti se mora potrebnim šolam osigurati trdna podlaga za trajen in vspešen obstanek.

„Nikdar se ne sme privoliti, da bi se ljudske šole množile na škodo namenu ugodne uredbe in uspešnega nadaljevanja potrebnih šol.“

Potrebne javne šole se morajo na vsak način vzdržati. Opustitev potrebnih šol po zakonu ni dopusten.

Kar se tiče opustitve drugih javnih ljudskih šol, omenjamo sledeče:

Opustitev nepotrebnišol vobče ni nedopustna, vendar je želeti, da se enkrat ustanovljena šola tudi trajno vzdrži. Vsi deželni zakoni predpisujejo radi tega, da se sme javna ljudska šola le s posebnim privoljenjem zopet opustiti. To dovoljenje podeli na Kranjskem deželna šolska oblast. V drugih slovenskih deželah pa je opustitev javne ljudske šole celo odvisna od privoljenja naučnega ministrstva.

S tem smo pojasnili vsa vprašanja, ki so v zvezi z ustanavljanjem javnih ljudskih šol.

Davek na žganje, droži, in druge žgane tekočine z alkoholovo vsebino.

(Dalje.)

(Piše F. K.)

Način določitve davka na podlagi pavšaliranja izvrši se z ozirom na to, koliko množino žganja more proizvajati dotična žgalna priprava (aparatus za destilacijo, ali takozvani „kotli“) — na ta način, da se količina alkohola, ki se pridobi tekom 24-urnega proizvodnje, uradno dožene. Pri tem se pa morajo upoštevati razne vrste izdelkov. Ta način določitve se naslanja na mogočnost, koliko število žgalnih priprav se da v določeni dobi prekuhati, pri čemur se seveda vpošteva snov, ki se destilira — in to le pri najnavadnejših in enostavnih žgalnih pripravah.

Ker pa različne tvarine in sirove snovi vsebujejo različne množine alkohola, dožene se za vsako vrsto snovi posebej množina alkohola.

Na ta način se potem lahko določi povprečni dnevni dohodek.

Novejši čas pa so tudi na tem polju pridobivanja žganja in alkohola nastopile nove iznajdbe. Način proizvodnje je vedno popolnejši in vporabljanje priprav z raznimi novimi izpopolnitvami, velikanska izboljšanja aparatov itd., je tudi vzrok, da se pridobiva vedno večja množina alkohola. Pospešuje se to zlasti na ta način, da se v tvarino izpušča paro, kar znatno pospešuje vretje. Na ta način pa je ona množina alkohola, ki se je uradno dognala, znatno poskočila, zato pa je na drugi strani znatno padel davek tam, kjer se je določil pavšalno — in sicer z ozirom na to, da se je v resnici mnogo več proizvajalo žganja, alkohola itd. v obče, kot pa je bilo potom pavšaliranja nanj določenega, oziroma odmerjenega davka. Posledica tega je, da se je pavšaliranje, ko je bilo popred v večini posod navadno, odpravilo skoro splošno zlasti ondod in v onih žganježgalnicah, kjer so novejši stroji v rabi. Namesto popred običajne povprečne določitve davka pa se je uvedel način na podlagi resničnega izdelka.

Postavno je odmerjena množina, ki jo morejo proizvajati žgalne priprave — tako, da se vzame pri sirovinah, ki vsebujejo močnate tvarine (beljakovino) štirikratno vsebino posode, ki je označena v litrih, pri vseh ostalih sirovinah (sadje itd.) pa tri do petkratno vsebino.

Meri se pri tem le oni del posode (kotla), ki se resnično napolni ter se vzame navadni enostavni kotel.

Postavno določena množina pridobivanega alkohola prevzame navadno pri močnatih snoveh 6 stopinj (= šest odstotkov sirovine), pri ostalih pa 4, 2, tudi 1½ stopinje.

Koliko množino žganja je vstanu proizvajati žgalna priprava v eni dobi, določi se enkratno. Ta doba se računi eno leto — in sicer čas od 1. septembra do 31. avgusta. Če se potem pomnoži čas, kolikor name-

rava kdo rabiti za kuhanje žganja, mora vsak naznani v prvi vrsti, kakšno tvarino namerava kuhati (žgati).

Na to se pomnoži možnost proizvajanja, ki je že znana, z množino pridobivanja alkohola, ki je tudi že postavno določeno, s številom dni, kolikor se jih naznani kot čas prekuhovanja (destilacije). Na ta način se dožene število stopinj (odstotkov litrov alkohola), ki se ga bode najbrže med naznanjenim časom destilacije pridobilo; to število se potem pomnoži z davčnim nastavkom in n a t a n a č i n d o l o č i p a v š a l n i d a v e k.

Dovoljuje pa se gotovim manjšim kmetским žgalnicam 20% popusta davka, ki se ga določi od množine proizvajanega alkohola, ki se dožene na podlagi opisanega postopanja. Finančno ravnateljstvo pa lahko zniža te pristojbine davka od alkoholove množine celo na 1% zlasti onim žgalnicam, ki izdelujejo vinsko žganje. (Znano pa je, da so naši gg. državni poslanci, med njimi osobito gosp. msgr. dr. Žitnik, v preteklem letu izposlovali kmetским posestnikom popolno davčno prostost za gotovo množino žganja, ki ga izdelujejo in kuhajo doma za domačo vporabo.)

Način glede določitve davka na podlagi odmere alkohola, ki se izvrši potom dogovora, — t o r e j d o g o v o r n i, — je ta, da se podjetnik sporazume in zedini s finančno upravo, ki potem sporazumno doženeta približno množino izdelka ves čas naznanjene dobe kuhanja v onih žgalnicah, ki so obvezane plačati produktivni davek.

Dogovorni način pa je mogoč tudi tam, kjer se zedinijo vsi žganježgalci in dotični podjetniki ene občine, če so to posestniki, ki kuhajo doma pridelano sadje, vinske droži, jagode, razne rastline, korenine, zelišča ali razno drugo divje sadje (drobnice, lesnike i. t. d.). —

P o t o m d o g o v o r a d o l o č e n i p a v š a l s e d o ž e n e, če se pomnoži množina alkoholove pridobitve z določeno možnostjo proizvajanja, dalje s številom dni, kolikor časa traja izdelovanje in pa z določenim davčnim nastavkom 90 vinarjev. Plačevati se mora ta dogovorno določeni pavšalni davek za naprej, in pa, če traja kuhanje žganja več mesecev, — takoj začetkom vsakega meseca za naprej, — namreč za cel dotični mesec.

D o l o č i t e v n a p o d l a g i r e s n i č n e g a i z d e l k a p o m n o ž i n i i n v s e b i n i s t o p i n j s e i z v r š i:

a) S k o n t r o l n i m a p a r a t o m z a m e r j e n j e a l k o h o l a; to je komplicirana priprava, ki je pritrjena na aparat za ohlajevanje tako, da se pretoči po njej vsa špiritova množina, ki s tem povzroči avtomatično gibanje posebnega števca, ki potem tudi avtomatično pokaže in zaznamuje množino prelite tekočine. Ti aparati so tako prirejeni, da so vedno napolnjeni s tekočo alkoholovo vsebino, in da je vedno mogoča tudi nad njimi uradna kontrola z alkoholometrom;

b) drugi način določitve na podlagi resničnega izdelka je v s k u p n i h p o s o d a h, to se pravi,

ves izdelek se shrani v velikih posodah ali sodih; potem se določi davek naravnost na podlagi vsebine z ozirom na množino kakor tudi stopinje alkohola, kolikor jih ima dotična žgana pijača oziroma tekočina.

Pri obeh navedenih načinih pa je treba na to paziti, da so vsi aparati, kakor tudi izpeljane cevi, ki vodijo v ohlajevalno pripravo, kjer se izhlapevani alkohol zgosti, skrbno zavarovani, da ne uhajajo pare z alkoholovo vsebino, predno se zgoščene ne stekajo v kontrolni aparat za merjenje ali v zbiralno posodo. — Zlasti pa se morajo ti aparati in posode varovati, da ne pride do njih kaka nepoklicana oseba, ali da se ne stori na njih kaka poškodba, ki bi ovirala, ali morda onemogočila njihovo pravilno funkcioniranje.

Odpirati pa takozvane plašče, s katerimi so obdani dotični aparati, ali pa zbiralnike, se sme le v navzočnosti kontrolnih organov.

Če se opazi, da taki aparati za merjenje ne delujejo pravilno, sme se izvrševati obrat z žgalnimi pripravami, ki so zvezane s temi aparati, k večjemu le še 10 dni, med tem pa se mora izvršiti natančna določitev množine izdelka.

Praviloma se mora množina izdelka uradno dognati koncem vsakomesečne dobe, v kateri se je prijavilo izvrševanje.

(Dalje prih.)

Boj za okrajno podporo celjskemu mestnemu vodovodu.

Vladni komisar pl. Lehmann, ki je vodil posle okrajnega zastopa celjskega, je sklenil in naznanil dne 12. jan. 1906, da se naj zaračuni in izplača tekem 40 let o k r a j n i d o n e s e k 2000 K za celjski mestni vodovod, čegar stroški so proračunjeni sedaj na skoro 600.000 K. Prvi obrok bi se naj izplačal in zaračunil v okraj. proračun ono leto, ko bi vodovod začel poslovati (to bi bilo menda letos). Na ta način bi torej moral celjski okraj prispevati celih 80.000 K za vodovod, ki ga dobi mesto Celje. Seveda so se okoličanski Slovenci proti temu uprli in so se po svojem zastopniku, g. dru. Juro Hrašovcu, odvetniku v Celju, pritožili proti temu sklepu, s katerim bi se celjskim Nemcem z ozirom na slabo finančno stanje občine zelo ugodilo, na štajerski deželni odbor; ta iz „meritalnih“ vzrokov pritožbi ni ugodil, na kar je šla pritožba do upravnega sodišča, katero je r a z s o d b o š t a j e r s k e g a d e ž e l n e g a o d b o r a (in komisarja Lehmana) kot postavno neutemeljeno ovrгло. Upravno sodišče se opira v glavnem na sledeče razloge:

Strokovni plenarni senat je v sklepu, storjenem v smislu svojega poslovnika z dne 22. avgusta 1907 drž. zak. št. 209 zavrgel mnenje (štaj. dež. odbora), da se delokrog vladnega komisarja krije z delokrogom razpuščenega okr. zastopa in njegovih organov. Štajersko namestništvo je sporazumno s štaj. dež. odborom nastavilo v smislu § 81 postave o okr. zastopih za

z a č a s n o vodstvo poslov okrajnega zastopstva vladnega komisarja. Vladni komisar ima torej samo pooblaščenje z a č a s n e g a v o d s t v a p o s l o v do ustanovitve prih. zastopa, more tedaj le ukreniti posamezne potrebne naredbe v času, ko je poslovanje okr. zastopa pretrgano. To začasno vodstvo poslov se ne krije stvarno popolnoma z rednim poslovanjem okr. zastopa. Pač je vladni komisar pooblaščen v smislu postave, da upravlja navadne upravne posle glede okr. premoženja, oskrbuje okrajne zavode, sestavi proračun in vodi okrajne račune, nadalje nadzira gospodarstvo občin, izvanredne sklepe pa sme storiti le tedaj, ako to zapoveduje skrajna sila ali škoda, ki bi se ne dala več poravnati. I z k l j u č e n e p a s o v s e z a d e v e, o katerih sklepa okrajni zastop p o p r o s t i v o l j i v okvirju obstoječih postav. Svojo kompetenco pa je okrajni komisar s svojim sklepom prekoračil na dvoji način: prvič spada podpora in njen obseg za kak vodovod posamezne občine med one zadeve, o katerih sklepa okrajni zastop popolnoma po prosti volji, drugič pa sega določba okr. komisarja, da bi se oni znesek v obrokih po 2000 K v 40 letih izplačal, v pravice bodočih okr. zastopov pri sklepanju proračuna; ker če imajo ti pravico določiti proračun le za bodoče leto, ima vladni komisar tem manj pravico, omejiti okr. zastopu proračunsko pravico za celih 40 let.“

Zdi se nam važno te razloge objaviti, ker je s to sodbo izrečeno, kakšne pravice da ima v posameznih slučajih vladni komisar. Zlasti opozarjamo, da je nedopustno vladnemu komisarju sklepati o stvareh, ki spadajo v prosto presojo korporacije, za katero komisar posle vodi.

Narodne drobtine.

V naše občinske urade slovenske tiskovine.

Dokler se naše občine niso zavedale svoje moči in avtonomije, so politične oblasti ž njimi delale, kar so hotele. V novejšem času se je marsikatera občina na Štajerskem otresla jerobstva teh oblasti, ter stopa s svojimi osnovnimi pravicami pogumno na dan.

Na Štajerskem prednjači v ti zadevi zavedna občina Kokarje.

Ta občina je bila nedolgo temu dobila od celjskega glavarstva samonemško tiskani „Strafregister“, ki pa je bil deloma tudi v slovenskem jeziku spisan, z nalogom, naj zasliši nekega podpijonirja zaradi prestopka vojnih predpisov.

Odločni in zavedni župan g. Blatnik Franjo je vrnil ves spis, rekoč: „... da je c. kr. okrajno glavarstvo predalca II. in IV. spisalo tudi v slovenskem jeziku ne zadostuje; kajti podpisani župan hoče tudi sam videti in razumeti, kaj je v samonemških naslovih teh dveh in vseh drugih predalcev cele tiskovine tiskano, ter se prepričati, če se podatki vjemajo s pomenom naslovov. Z razsodbo državnega sodišča z dne 3. julija 1906 broj 264 se je razsodilo, da se vse v členu XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. de-

cembra l. 1867 za državljane določene pravice, nanašajo tudi na občine. Iz tega sledi, da morajo državni in deželni uradi občinam dopošiljati ravno tako v njihovem kakor državljanu v njegovem v deželi navadnem jeziku. Naj se torej blagovoli ves „Strafregister“ preložiti na slovenski jezik, na kar se bode o zadevi takoj dalje uradovalo.“

Okrajno glavarstvo je zahtevi ustreglo, kar dokazuje, da prihajajo vladini uradniki sčasoma do spoznanja, da državni osnovni zakon ni bil izdan za nje, temveč za državljane.

Kdor je pravičen samemu sebi, pridobiva tudi drugim pravico.

Možata beseda pravico ljubečega župana, jo je pridobila tudi občini in po nji narodu.

Vsaka občina v svojem delokrogu tako, potem bodo stare krivice ležale strte na tleh!

Naše občine na delu za narod.

Opazuje se, da vojaške oblasti slovenski jezik od leta do leta vedno bolj odstranjujejo iz svojega delokroga ter vsiljujejo našim občinam nemški jezik. One delajo samo zato tako, ker že naprej vedo, da zaradi tega ne bode po slovenskih livadah nastal nobeden vihar, saj so jih naše občine tekom mnogih let s svojim molkom razvadile in jih v njihovi predrzni krivičnosti osrčile.

Kdor h krivici molči, jo odobrava in potrjuje. Tako se je pri nas mnogo let godilo.

Na Štajerskem so pred 3 leti nekatere zavedne občine vrnilo glavarstvu samonemške tiskovine za vojaški nabor. Ker so proti krivici ugovarjale, so dosegle dvojezične tiskovine za sebe in za župne urade.

Pred več meseci je letos n. pr. občina Kokarje dobila za črno vojsko tiskovine v slovenskem jeziku, le tozadevne tiskovine za zdravniška spričevala so bile samonemške.

Župan Blatnik je nemške tiskovine vrnil z obrazlogom, da ima v zmislu člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra l. 1867 vsak narod neovrgljivo pravico svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti, zato hoče tudi občina Kokarje kot člen slovenskega naroda slovenski jezik v vseh uradih, ki imajo ž njo opravka, čuvati in gojiti. Obenem se je izjavil, da on ne bode mogel v slučaju črnovojniške potrebe teh tiskovin niti rabiti niti nemško pisana zdravniška spričevala potrditi, naj se torej dopošljejo občini slovenske tiskovine.

Po preteku 4 mesecev je politična oblast zahtevi občine ustregla, doposlavlši ji popolnoma slovenske, (ne dvojezične) tiskovine za črnovojniška zdravniška spričevala. Oskrbela jih je seveda iz državne tiskarne.

Iz tega zavednega in podučnega županovega ravnanja sledi, da bodo morali zdravniki spisovati slovenska spričevala, a vojaška oblast bode morala računati s slovenskim jezikom.

Morda se bode zadeva dozdevala malenkostna, a temu ni tako. Vse naše pravice in krivice obstojijo iz

nebroja malenkosti. Urediti vse te malenkosti tako, da bodo ustrezale individualnosti našega naroda, se pravi delati za narod.

Naši župani, tajniki in odborniki imajo v ti zadevi odločujočo besedo, oni si lahko pridobe za narod nevenljivih zaslug.

Vsaka občina blagovoli v smislu tu imenovanega člana XIX. kot del naroda slovensko narodnost in slovenski jezik v vseh uradih v šoli in javnem življenju čuvati in gojiti. To bode najkoristnejše delo za narod.

Z molkom se preganja pravico ter se podpira krivica!

Deželni odbor v Gradcu — uzda slovenskem jeziku.

Slovenske občine po Štajerskem so rabile doslej ob volitvah v občinski zastop samo slovenske tiskovine, ki so bile deželnemu odboru trn v peti. Da bi rabo slovenskega jezika omejil, odvzel slovenskim tiskarnam nekaj zaslužka ter potisnil slovenski jezik na mesto pastorka je sedaj, ko je volilni red za deželo od cesarja potrjen, hitro založil v to potrebne nove tiskovine v nemški tiskarni v Gradcu in sicer za nemške občine samonemške, za slovenske pa dvojezične s slovenščino na drugem mestu.

Pred kratkim je potom okrajnih odborov povabil občane, naj si te tiskovine naroče.

Mi vemo, kam meri ta skrb deželnega odbora za slovenski jezik. Slovenskim ustam nemško uzdo! Mnogi mlačni župan, oziroma tajnik, bode v svoji nezavesti nemško uradoval, češ, deželni odbor hoče imeti tako in saj je nemščina na prvem mestu tiskana. Naj bo, da se jim ne zamerim.

Občine so avtonomne, one si naročajo za svoj urad tiskovine, kjer hočejo. Nobena oblast nima pravice občini jemati njene samostojnosti. Občine naj razumejo svojo avtonomijo, ter naj na ta najnovejši napad odgovorijo s tem, da si nobena dvojezičnih tiskovin ne naroči. Slovenske tiskarne na Štajerskem naj blagovolijo založiti tiskovine samo v slovenskem jeziku, da iztrgajo deželnemu odboru nemško uzdo iz rok.

Naše občine za pravice naroda.

Okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru je z ozirom na pravice slovenskega jezika silno trmoglavo. Vkljub zahtevam strank in občin določilja znova samonemške plačilne naloge.

Vse občine gornjegrajskega okraja so se bile pred poldrugim letom pritožile proti temu ravnanju na finančno ministrstvo, a niso do danes dobile še nobenega odgovora.

Radi tega postopa občina Kokarje radikalno. V njenem področju se ne more strankam izročiti nobeden nemški plačilni nalog, vsak se vrne okrajnemu finančnemu ravnateljstvu, rekoč: „... obenem naj vzame c. kr. okrajno finančno ravnateljstvo znova na znanje, da se naj vsem občanom občine Kokarje v smislu člana XIX. držav. osnov. zakona z dne 21. decembra 1867. l. broj 142 drž. zak. določiljajo plačilni nalogi v slovenskem jeziku. Občina Kokarje hoče v smislu

prvega odstavka tega zakona slovenski jezik čuvati in gojiti v vseh uradih, ki se nahajajo v področju slovenske govorice; ker se c. kr. okrajno finančno ravnateljstvo v kljub večkratni tuuradni zahtevi ne ravna po temu zakonu, izpodkopava ono v slovenskem narodu zaupanje v pravičnost državnih uradov ter vzbuja s svojim slabim zgledom misel, da državnih zakonov ni treba vestno izvrševati. Ono je krivo, da se vsled njegovega ravnanja spoštovanje do zakonov manjša. Ker krši osnovni od cesarja potrjen zakon, zasluži javen ukor.“

Gotovo sramota za našo državo, da mora priprosta slovenska občina opominjati urade na jezikovno pravičnost ter se potegovati za to, kar bi nam morali uradi brez opomina dajati! Sramota za vlado, ki nima v pravnem čutu toliko izobraženih uradnikov, ki bi na Slovenskem spoštovali to, kar je nam najsvetejše, naš mili materni jezik! Vlado opozarjati na ta njen greh bodi naloga vsega našega časopisja brez razločka politične barve, bodi naloga sleherne slovenske občine! To zahteva od nas ne samo naša narodna čast, temveč tudi socialna potreba, da se našim študiranim sinovom odpre krušna miznica v vseh onih državnih uradih v področju slovenske govorice, iz katerih sedaj belega kruha siti nemški uradniki gledajo z zaničljivim posmehom na nas „manjvredne“ Slovence.

Vprašanja in odgovori.

326. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: Kakšne so zakonite zapreke zaradi plačevanja bolniških stroškov?

O d g o v o r:

Gospodarju samo tedaj ni treba plačati za posla bolniških stroškov, če si je posel sam proti volji gospodarjevi oskrbel kak poseben način zdravljenja. Prej so veljali tudi razni drugi razlogi, vendar je judikatura upravnega sodišča danes taka, da izključuje vse druge opravičevalne vzroke. Tako n. pr. pravi neka sodba upravnega sodišča, da mora gospodar plačati bolniške stroške tudi tedaj, če je posel ob vstopu v službo zamočal, da je bolan.

Drugačne so zapreke glede ostalih oseb, ki smo jih navedli pri prejšnjem vprašanju pod 1. do 4.

Pri stariših in pri otrocih se smatra kot zapreka, če so revni, tako da ne zmorejo stroškov bolniške oskrbe. Isto velja pri zakonskih.

Bolniške blagajne pa navadno ne plačajo bolniških stroškov, če si je oboleli nakopal bolezen s kakim protizakonitim dejanjem n. pr. pri pretepu in dr.

327. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: V volilnih imenikih naše občine sta v prvem razredu glede večjega posestva vpisana kot solastnika in sovolilca mož in šena. Mož sam pa si je kupil posestvo, ki je samo na njegovo ime prepisano. Zato je bil glede tega posestva sprejet še posebej v tretji razred volilnih imenikov. Bo li smel dvakrat voliti?

O d g o v o r:

Da! Kdor je dvakrat pravomočno v volilne imenike vpisan, sme tudi dvakrat voliti.

Sicer je pa popolnoma pravilno, če ste tega posestnika na tak način dvakrat v volilne imenike sprejeli, ker enkrat sme biti volilec kot solastnik skupnega premoženja, drugič pa za svoje lastno premoženje.

328. Županstvo T.

Vprašanje: Tu prebiva ženska s svojima sinovoma. Bila je že dvakrat zaradi tatvine kaznovana po sedem dni. Ker ni k nam pristojna, vprašamo, če jo moremo iz občine izgnati zaradi teh dveh obsodb?

Odgovor:

V seji občinskega odbora sklenite, da se dotična ženska z zmislu § 10 občinskega reda iz občine izžene, ker z ozirom na navedeni dve obsodbi ne živi brez madeža, kokor to zakon zahteva.

Ta sklep naznanite pismeno prizadeti ženski. Če se v 14 dneh ne pritoži, jo smete po svojem lastnem redarju ali pa tudi po orožništvu iz občine iztirati.

329. Županstvo V.

Vprašanje: Tukajšni župnik se je pri županstvu pritožil, ker smo izdali godbeno licenco gostilničarju A., ki je v nedeljo popoldan os 2. uri imel napovedan v svoji gostilni javen ples. Ali je zoper tak ples kak zadržek?

Odgovor:

V zmislu dvorno-pisarniškega dekreta od 12. maja 1827 št. 60 zbirke pol. postav se ne sme ob nedeljah in praznikih začeti javni ples prej kot eno uro po dokončani popoldanski službi božji. Končati se pa mora ob nedeljah in praznikih tak ples vsaj ob 10 uri zvečer.

Dolžnost županstva je, da v licenci to omejitev plesnega časa omeni in izrecno prepove ples izven dovoljenega časa.

Pritožba župnika je tedaj opravičena, ker se gotovo ob 2. uri popoldan še ni končala služba božja, kaj še-le da bi bil ob 2. že ena ura po popoldanski službi božji potekla.

330. Županstvo V.

Vprašanje: Ali je vsakdo primoran sprejeti izvolitev v okr. cestni odbor?

Odgovor:

V zmislu § 32. zakona od 28. julija 1889 št. 17 dež. zak. je vsakdo dolžan sprejeti izvolitev v okrajni cestni odbor. — Odkloniti sme izvolitev samo tisti, ki ima po občinskem redu pravico odkloniti izvolitev v občinski odbor.

Če se izvoljeni neopravičeno brani sprejeti izvolitev v okrajni cestni odbor, se ga sme ravno tako kaznovati, kakor če ne bi hotel sprejeti izvolitve v občinski odbor.

331. Županstvo V.

Vprašanje: Zasačili smo kmečkoga fanta, ki je ptiče lovil na ta način, da je oslepil ptico in z njo vabil druge. Ali je to kaznjivo in po katerem zakonu?

Odgovor:

Z oslepljenimi pticami je prepovedano ptiče loviti po § 6. črka a) zakona od 17. junija 1870 šte. 20 dež. zakona.

Kdor se zoper to pregreši, tega sme občinski kazenski senat obsoditi po § 9. istega zakona na denarno globo od 2 do 20 K.

332. Županstvo L.

Vprašanje: M. je bil v naši občini rojen, a je bival skozi 35 let kot cerkovnik v O. K. Tam je umrl leta 1892. Njegov sin A. se je z družino vred nastanil leta 1898 v Celovcu, kjer je imel gostilno do svoje smrti leta 1901. Otroci tega sina A. in pa njegova vdova so zmiraj po bolnišnicah, in moramo plačevati mnogo bolniških stroškov.

Vprašamo: Ali moramo te bolniške stroške vedno plačevati?

Ali niso znabiti otroci in vdova pristojni v O. K. kjer je bival njihov stari oče oziroma tast skozi 35 let?

Ali ne postanejo pristojni v Celovec, kjer bivajo že od l. 1898?

Odgovor:

Kakor iz Vašega vprašanja posnamemo, je bival M. v O. K. od leta 1857 do 1892 (35 let).

Leta 1857 pa je bil v veljavi še stari občinski zakon, ki je določal, da postane v občini pristojen, kdor v njej 4 leta prebiva.

Vendar M. v občini O. K. ni pridobil domovinstva, ker je že leta 1809. stopil v veljavo cesarski patent od 24. aprila 1859 št. 48. drž. zak., po katerem se je sicer pridobila v občini domovinska pravica na postavi 4letnega bivanja, toda le na izrecno prošnjo.

Če torej dokažete, da je M. v občini O. K. prosil za domovinstvo na podlagi 4letnega bivanja, tedaj je pristojnost njegova v O. K. v temeljena. V nasprotnem slučaju je najbrže M. k Vam pristojen.

Drugačna je stvar glede družega vprašanja zaradi pristojnosti otrok in vdove v Celovcu. Otroci ostanejo tja pristojni, kamor je spadal njih oče ob času svoje smrti t. j. k Vam. Vdova pa tekom deset let, odkar biva v Celovcu lahko pridobi tam pristojnost. Ko bo torej že letos polnih 10 let, odkar je vdova v Celovcu, boste morali prositi pri mestnem magistratu za priznanje njenega domovinstva. Opozorimo Vas, da v teh 10 let šteje tudi oni čas, ko je še živel pokojni A. t. j. od leta 1898 do 1901.

Dokler so otroci in vdova na ta način k Vam pristojni, morate plačevati zanje bolniške stroške. S tem je rešeno tudi prvo vprašanje.

333. Županstvo I. B.

Vprašanje: Ali se smatra hišno-najemninski davek tudi kot zemljiški davek, tako da kdor plača na pravem zemljiškem davku, na hišno-razrednem in hišno-najemninskem več kot 200 K. postane virilist?

Odgovor:

Po § 17. občinskega zakona postane virilist, kdor od svojega nepremičnega posestva v občini plačuje vsaj 200 K direktnega davka. K nepremičnemu posestvu pa spadajo na vsak način tudi hiše, naj si bodo oddane v najem, ali ne, torej če se od njih plačuje hišno-najemninski ali hišno-razredni davek. Zato se v onih 200 K šteje poleg pravega zemljiškega davka tudi davek od hišne najemnine in tudi hišnorazredni davek.

334. Županstvo I. B.

Vprašanje: A., ki je bil pristojen v sosednjo občino, je po svoji polnoletnosti bival več ko 10 let v naši občini, se je tukaj poročil in je še pred letom 1896 umrl. Zapustil je vdovo, ki dobiva od naše občine že nekako 10 let redne mesečne podpore.

A. sam ni prosil za sprejem v našo občino, prosila pa tudi ni njegova domača občina.

Ali ni na podlagi tega vdova pristojna v — sosedno občino, ki bi nam morala vrniti vse vdovi dane podpore?

Odgovor:

Če je A. res pred letom 1896 umrl in ni nihče prosil za domovinstvo v Vaši občini, potem je ostal pristojen v sosednjo občino, ki Vam bo zaradi tega morala vrniti vdovi izplačane podpore. Vdova je namreč pristojna tje, — kamor je bil njen mož ob času smrti. Opozorimo Vas pa, da je znabiti A. pridobil v Vaši občini domovinstvo na podstavi kakega starejšega domovinskega zakona znabiti na podlagi onega iz leta 1859. To pa je malo vrjetno, ker v tem slučaju bi moral biti A. v Vaši občini že l. 1859.

335. Županstvo T.

Vprašanje: Pri nas se je uvedel pasji davek. Nekateri posestniki pa nočejo od svojih psov plačati davka, a tudi ne psov odstraniti. Kako je postopati proti tem, da bodo plačali davek, ali pa psov se iznebili?

Odgovor:

Če kdo noče plačati davka od psa z lepa, boste morali terjati davek s politično eksekucijo. Obrnite se v to svrhu na okrajno glavarstvo s prošnjo, da Vam davek izterja.

Naprosite pa lakko tudi okrajno glavarstvo, da Vam pošlje konjederca, da bo polovil one pse, od katerih se davek ni plačal.

Opozorimo Vas, da so davka prosti oni psi, ki jih rabijo posestniki za varstvo samotnih posestev.

336. Županstvo T.

Vprašanje: Ali se ima voditi kak seznamek o psih, davku podvrženih? Prosimo sploh navodila, kako je ravnati z uvedbo tega davka?

Odgovor:

Za uvedbo pasjega davka je treba v prvi vrsti sklepa občinskega odbora. Dotični sklep naj se glasi:

»Skleno se v zmislu zakona z dne 13. decembra 1868 št. 4 dež. zak. iz leta 1869 pobirati v občini T. davek od vseh psov, razven onih, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Za vsakega psa se bo pobiralo po 6 K na leto.«

Sklenete seveda lahko tudi nižji davek, toda nad 6 kron ne smete iti.

Ta sklep morate takoj naznaniti — deželnemu odboru.

Seveda boste sklep tudi javno razglasili in pozvali vse lastnike psov, da do določenega dne pridejo k občinski blagajni plačati pasji davek, da ga ne bo treba z eksekucijo izterjavati.

Ko pridejo lastniki psov plačati davek, morate zapisati natančno ime plačnika, ime psa in številko znamke, ki jo dobi lastnik psa. Vsakemu plačniku morate namreč dati pasjo znamko, da jo nosi pes okoli vratu. Na znamki naj bo vtisnjena letnica, za katero se je izdala in pa številka pod katero je lastnik plačal davek.

337. Županstvo T.

Vprašanje: Ali se sme od predstave s kinematografom zahtevati kake pristojbine in — v kateri višini?

Odgovor:

V zmislu tarifa priloženega zakonu od 3. decembra 1888 št. 17 dež. zak. se sme od vsake vrste umetnih predstav ali iger pobirati občinska pristojbina v višini 20 vin. do 2 K na dan. Najnižja pristojbina na dan je torej 20 vin., najvišja pa 2 K.

Kako visoko pristojbino smete v Vaši občini pobirati, to ima enkrat za vselej določiti Vaš občinski odbor. Dotični sklep občinskega odbora mora pa še odobriti deželni odbor.

338. Županstvo T.

Vprašanje: Pri podružnici se vrši vsako leto shod. Tamošnji gostilničar je prosil za plesno in godbeno licenco, a jo je županstvo odreklo, ker se povodom plesa vsako leto začno pretepati. Gostilničar je rekel, da se bo zaradi tega pritožil, a je kljub županski prepovedi priredil godbo s plesom.

Vprašamo: Ali se gostilničar lahko pritoži zoper županovo prepoved? Ali se županu zaradi tega lahko kaj pripeti?

Odgovor:

Županstvo je popolnoma pravilno odreklo godbeno in plesno licenco, če se povodom takih plesov vrše izgredi in pretepi. Gostilničar se seveda lahko pritoži zoper odrek licence, vendar njegova pritožba ne bo nič pomagala. Gotovo je pa to, da se županu zaradi prepovedi ne more prav nič zgoditi, ker je njegovemu prostemu prepričanju prepuščeno, ali v posameznem slučaju dá licenco ali ne.

Nasprotno bo kaznovan gostilničar, ki je kljub županovi prepovedi priredil ples. Pravico kaznovanja ima občinski kazenski senat po določbah dvorno-pisarniškega dekreta od 12. maja 1827. Kazen je določiti od 10 K do 100 K, kakor to zahteva § 8 navedenega dekreta.

Da boste mogli gostilničarja obsoditi, ga najprej povabite pred kazenski senat, tam ga zaslišite, napravite o njegovem zaslišanju zapisnik in potem izrečite sodbo, ki mu jo takoj ustmeno naznanite.

Drugič Vam svetujemo, da gre župan sam k podružnici in takoj navzočim prepove godbo in ples. V tem slučaju je poleg gostilničarja kazniv tudi vsak gost, ki se plesa udeleži.

339. Županstvo T.

Vprašanje: Iz tukajšnje občine je M poročena z N in biva s svojim možem v občini L že nad 10 let. M je pa pred poroko imela dva otroka. Ali se more prositi za sprejem teh nezakonskih otrok v občino L?

Odgovor:

Po § 6 domovinskega zakona iz leta 1863 imajo nezakonski otroci domovinsko pravico v tisti občini, v kateri je bila njihova mati ob času poroda pristojna.

Ob porodu je bila M pristojna v Vašo občino, zato ostanejo njeni nezakonski otroci tjakaj pristojni, čeravno mati vsled poroke pridobi kje drugje domovinsko pravico. Otroci bodo šele tedaj nehali biti k Vam pristojni, če bodo po svoji polnoletnosti samostojno kje drugje domovinsko pravico priposestvovali.

Mogoče je sicer tudi, da je imela M ta dva nezakonska otroka s svojim sedanjim možem N. V tem slučaju pa pridobita otroka domovinsko pravico v občini, kamor je N pristojen, ako ju vsled sklenjenega zakona legitimujejo.

348. Gospod A. D. v P.

Vprašanje: Moj vrt meji od sosedovega živa ograja, ki je visoka nad dva metra in mojemu vrtu močno škoduje. Kako mi je postopati, da sosedu prisilim, da svojo ograjo do primerne višine odseče?

Odgovor:

Po našem mnenju ne morete prav nobenega vspešnega koraka zoper sosedu napraviti, da bi ž njim dosegli znižanje ograje. Vsakdo je na svojem svetu prost gospodar in sme pustiti živo mejo rasti do poljubne višine.

Drugačna je seveda stvar ob javnih cestah. Tam pa zakon določa, kako visoka sme biti živa meja ob potu. Določbe glede javnih cest nimajo veljave za meje med dvema zasebnima vrtoma.

341. Županstvo B.

Vprašanje: Ali smejo zakonske žene, ki so v volilnem imeniku kot volilke vpisane, imajo pa svoje može v Ameriki ali na Hrvaškem, pooblastiti koga drugega, da mesto njih voli?

Odgovor:

Za zakonsko ženo ne sme nihče drugi voliti, kakor njen zakonski mož, dokler živita v zakonski skupnosti. Zakonska skupnost pa ni odvisna od tega, če sta sodno ločena ali ne. Če na pr. dva zakonska, ki sta sodno ločena, stanujeta v istem stanovanju, žena lahko pooblasti koga drugega razven svojega moža, da namesto nje voli. Nasprotno v Vašem slučaju ne sme žena, ki ni od svojega moža sodno ločena, pooblastiti nikogar da bi namesto nje volil, čeravno je mož v Ameriki.

V tem smislu je upravno sodišče že večkrat razsodilo.

341. Županstvo B.

Vprašanje: Ali sme na prošnjo okrajnega glavarstva dovoliti pristojna šolska oblast, da se vrše občinske volitve v šolskih prostorih? Ali ima pri tem odločevati predstojnik šole?

O d g o v o r :

Po našem mnenju šolske oblasti prav lahko dovolijo, da se vrše volitve v šolskih prostorih, če za to ni dobiti drugih primernih lokalov.

Pristojen za to dovoljenje je krajni šolski svet. Višja instanca, na katero se prizadeti zaradi dovoljenja ali zaradi nedovoljitve lahko pritožijo, pa okrajni šolski svet.

Ne vemo, kaj da razumete pod besedo šolski «predstojnik». Ali je to vodja šole, ali načelnik krajnega šolskega sveta? Ne eden, ne drugi nima sam odločevati, ampak po našem mnenju le krajni šolski svet kot korporacija.

343. Z u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e: Ali sme županstvo od prodaje posestva, koje je prekupec v naši občini na drobno razprodal, kak prispevek za občinsko blagajno? Kako velik je tak prispevek?

O d g o v o r :

Za občintko ubožno blagajno sme županstvo zahtevati 1% podajne cene, toda le tedaj, če se je posestvo dražbenim potom prodajalo. Dražbenim potom se pa posestvo prodaja, če prekupec obljubi posestvo onemu, ki največ ponudi. Če je torej prekupec sklical ljudi in jim rekel, da bo parcele posamezno izklinceval in jih prodal tistemu, ki največ ponudi, in če je tako tudi v resnici oddajal, tedaj imate pravico zahtevati ubožni odstotek.

Seveda je v tem slučaju bilo nedopustno, ker je kupec sam — brez posredovanja sodišča — dražbenim potom prodajal, vendar to nima nikakega vpliva na pravico občine do ubožnega oostotka.

Razne vesti.

Razglas o prihodnjem tečaju podkovne šole v Ljubljani. Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1908.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vložijo prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

1. krstni list,
2. domovinski list,
3. šolsko izpričevalo,
4. učno izpričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,
5. župnikovo ali županovo izpričevalo o poštenem vedenju.

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prošilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6. ubožni list, in
7. potrdilo, da je bil že 2 leti za kovaškega pomočnika.

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo se naj do 15. julija 1908 pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra 1908.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873 leta dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živžev in za stanovanje ter za po-

trebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolskem poslopu.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Poljanski cesti števil. 63.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobi vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in mesovnega oglednika.

O t o n p l. D e t e l a,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Živinozdravnik A d o l f R i b n i k a r,

vodja podkovske šole.

Koliko stane lov v Avstriji? Lovsko poročilo iz l. 1905. podaje sledeče številke, ki bodo morebiti zanimale naše bralce:

Plača lovskega osovja, čuvajev itd.	25,000.000 K
Lovske najemnine	7,000.000 "
Povračilo škode, ki jo povzročata divjačina po poljih	4,000.000 "
Lovski režijski troški	10,000.000 "
Takse pa lovske karte	1,750.000 "
Lovska oprema in obleka	8,000.000 "
Troški za voznje	4,000.000 "
Drugi izdatki	4,000.000 "
Krogle, municija	2,500.000 "
Plačilo za strele	2,500.000 "
Carine	1,000.000 "
Prevažanje divjačine	350.000 "
Vsota	69,100.000 K

Prodalo se je divjačine za . . . . . 9,000.000 "

Lov stane torej letnih . . . . . 60,100.000 K

torej okroglo 60 milijonov kron! Ta svota je velikanska. Poročilo zatrjuje, da ni previsoka. K svoti prispevajo avstrijski bogatini, pa tudi bogati tujci drugih držav, ki pridejo k nam lovit. Od lova žive mnogi obrtniki in tvorničarji (puškarji, usnarji, krojači, čevljarji, suknarji, izdelovalci hranil za pse in dvjačino itd.) in lovski uslužbenci. Za lovce je lov zdrav, za druge stanove denarno koristen. Lovsko poročilo trdi dalje, da tudi kmetje zaradi lova le pridobimo. Kako se pa to strinja z našimi pritožbami o škodi, katero povzročata divjačina na naših vrtovih?

Koliko žita so pridelali na Štajerskem leta 1907? Pšenice na 62.048 ha 955.951 hl v vrednosti 16,383.000 K, rži na 77.726 ha 1,096.375 hl v vrednosti 13,863.000 K, ječmena na 15.522 ha 273.130 hl v vrednosti 2,555.000 K, ovsa 76.065 ha 1,913.865 hl v vrednosti 15,521.000 K, koruze na 37.495 ha 1,014.148 hl v vrednosti 12,875.000 K.

Listnica uredništva.

Ž u p a n s t v o S.

Na Vaše vprašanje zaradi sejmskih pravic ne moremo odgovarjati, ker smo v zadnjih številkah že parkrat to vprašanje obdelovali, zlasti tudi natančno pojasnili, kako se prošnje kolekujejo in koliko znaša sejmska pristojbina (63 K).

Ž u p a n s t v o L.

Oprostite kasnemu odgovoru. Ne moremo vedno ob prave času vstreči, ker je urednik z drugim delom preobložen. Sicer se pa v Vašem slučaju ni prav nič zamudilo.

G o s p o d P e t e r J. v L.

Vaše pisno zaradi zavarovalnine se je založilo. Ob priliki bomo o stvari prinesli obširen odgovor.